

Jeg kan ogsaa udtrykke det, jeg vil betegne som det første Skridt til en Forstaaelse af Forfatningen, paa anden Maade og sige: Forinden der kan være Tale om at komme til en rolig Forstaaelse af Forfatningen, maa man være saa vidt, at man er enig om, hvad der skal kunne gøres i det Tilfælde, naar de enkelte Statsmagtsfaktorer ikke kunne blive enige om en Finanslov, jeg sigter da navnlig her til midlertidige Finanslove. Det første Skridt til Forstaaelse af Forfatningen er en midlertidig Finanslov; thi den er den første Betingelse for, at vi virkelig kunne komme til No, at man gjensidig respekterer for hinanden Retten til at forhandle om de store Spørgsmaal, der ligger for. Det er klart, at det er en saadan modus vivendi, som ikke frænkter Nogensomhelsts Ret. Den Gang, da Grundlovens Fædre i 1850 vedtog Form for den midlertidige Finanslov, som senere har staaet uroffelig i 35 Aar, vidste de godt, hvad de gjorde, de vidste, at de derigjennem skabte den eneste Sikkerhedsventil for den politiske Videnskabelighed og Ufordragelighed, som kan forenes med Forfatningen, den eneste virkelige Garanti for, at man kan komme rolig frem gjennem Forhandling og ad Forfatningens Bei. Stjøn jeg meget godt erindrer, og det gjør vistnok de fleste af de erede Herre, at der blev jublet høit i Sky fra det ministerielle Partis Side, da det lykkedes dette Parti at sprænge den midlertidige Finanslov, slaa hele den Praxis ned, som 35 Aars konstitutionelle Praxis havde skabt, tror jeg nok, at med hver Dag der gaar, og hvor rolig Dverveitelse træder i Stedet for politisk Hæstighed og Videnskab, vil man mere indse, at det Skridt, der stete i 1885 fra den høie Regjerings Side i god Forstaaelse med Landstinget, var det mest skjæbningsvangre Skridt, som er stet siden 1848. Det er i Virkeligheden derved, alle Ulykkerne stamme. Det er gaaet denne Gang som saa ofte: Man slaar ikke ustraffet til en hel Mennekesalderes Tradition, man kaster ikke det overbord som noget Ubrugeligt og Meningsløst, hvad Fædrene have skabt og hvad Tiden har gjoedkjendt gjennem 35 Aar. Det straffer sig. Det er et revolutionært Skridt, det nytter ikke at nægte det, og det er gaaet med dette revolutionære Skridt som med alle

revolutionære Skridt: De føre ikke ud af Uføret, men længere ind i Uføret. I Stedet for den midlertidige Finanslov satte man saa den provisoriske Finanslov, der fyldte mange af det ministerielle Parti med Begeistring. De sagde: Nu have vi fundet Kampmidlet. Det er sandt! Hvor der ikke skal regjeres i Fred, hvor der ingen Forstaaelse behøves mellem Befolkningen og Regjeringen, der er den provisoriske Finanslov et Mittel, men et Mittel, som kun kan bruges til Kamp, og den Dag, da man forstaar, at nu er det nødvendigt at vende tilbage, nu maa Kampen have en Ende, hvis ikke Landet skal gaa tilgrunde, den Dag, da man maa indse, at nu er Forhandlingens Tid, vil man indse, at de provisoriske Finanslove og det provisoriske Regjeringsystem ikke blot ikke er et Mittel, som hjælper os fremad, men at det er en Hindring for at komme fremad og en uoverstigelig Hindring. Jeg tror, at Enhver, som er fulgt med, hvad der er stet i de sidste Dage, let vil gjøre sig klart, hvor stor en Hindring en saadan provisorisk Finanslov netop er for en Tilbagevenden til normale Tilstande. I Løbet af et Par Dage vil al Forhandling være umuliggjort; Forhandlingen stopper og standser, og hvorfor? Fordi den provisoriske Finanslov kommer imellem, fordi Kampmidlet ligger der, som Regjeringen ikke kan blive af med, og hindrer en Tilbagevenden til en rolig Tilstand, stopper Forhandlingen derigjennem, at den spærrer Bei for en midlertidig Finanslov. Det er jo nemlig klart, at det vil være overordentlig vanskeligt, ja efter min Mening maaste fuldstændig umuligt, at naae til en midlertidig Finanslov, efter at den nu er slaaet i Stykker en Gang. Det er jo klart, at Folkethinget aldrig gjør det lovligt, som Regjeringen gjorde ulovligt i 1885. Det er jo klart, at en Godkjendelse af den provisoriske Finanslov eller de provisoriske Foranstaltninger, som Regjeringen gjennem hele den Løbet, den har benyttet i de senere Aar, har søgt at paatvinge Folkethinget, vil lige saa lidt kunne naaes gjennem en midlertidig Finanslov, som gjennem en endelig Finanslov. Det vil Folkethinget aldrig gjøre. Paa den anden Side antager jeg, at det er meget vanskeligt for Regjeringen at forelægge en midlertidig Finanslov, som fjerner